

16. Келина С. Г. Принципы советского уголовного права / С. Г. Келина, В. Н. Кудрявцев. — М. : Юристъ, 1998. — 297 с.
17. Явич Л. С. Общая теория права / Л. С. Явич. — Л. : ЛГУ, 1976. — 284 с.
18. Общая теория права : курс лекций / под ред. А. С. Пиголкина. — изд. 2. — М. : МГУ им. Н. Э. Баумана, 1995. — 384 с.

Корольова Ю. В. Сприйняття формального вираження джерел права у радянській та пострадянській юридичній науці

У статті аналізуються етапи становлення формального вираження права у радянській юридичній науці. Виокремлено класичний, позитивістський етапи та етап перебудови, що визначають еволюційність розуміння цієї категорії. Автором обґрунтовано значення ідей радянської та пострадянської науки для сучасних підходів до розуміння формального вираження джерел права.

Ключові слова: форма права, закон, принципи права, судовий прецедент, правовий звичай, нормативний договір.

Королева Ю. В. Восприятие формального выражения источников права в советской и постсоветской юридической науке

В статье анализируются этапы становления формального выражения права в советской юридической науке. Исследовано классический позитивистский и перестроечный этапы эволюционного понимания этой категории. Автором обосновано значение идей советской и постсоветской науки для современных подходов к пониманию формального выражения источников права.

Ключевые слова: форма права, закон, принципы права, судебный прецедент, правовой обычай, нормативный договор.

Koroleva Y. Perception of formal expression of sources of right in soviet and postradyanskiy legal science

This article analyzes the stages of formal expression rights in the Soviet legal science. Namely classic stage that led to some exaggeration value compared with the state government and the right, causing small attention of scientists to study the sources of law and its formal expression; stage characterized by positivism excess of the legal act as a form of law and ignoring other ways of expression; adjustment period was marked by the emergence of ideas about the possibility of the Soviet legal practice except legal act, judicial precedent, custom regulatory contract and principles of law. The author substantiates the value of ideas of Soviet and post-Soviet science to modern approaches to understanding the formal expression of the sources of law.

Key words: form of right, law, principles of right, legal precedent, legal consuetude, normal agreement.

УДК 340.1

Олег Анатолійович Котенко,
кандидат юридичних наук

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ПРАВА І ПОЛІТИКИ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ДЕМОКРАТИЧНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ

Політика в найбільш абстрактній формі зазвичай інтерпретується як сфера взаємовідносин між класами, партіями, націями, народами, державами, соціальними групами, владою і населенням, громадянами та їх об'єднаннями. Це — важлива і складна сфера суспільного життя, самостійний світ політичних цінностей та інтересів [1, с. 69–76].

Політика є сферою людських відносин (формою людського спілкування) із приводу влади (частіше державної влади). Політична влада, яку ми розглядаємо як взаємовідносини та взаємозалежність керованих і керуючих, набуває риси субстанціональності, коли ми аналізуємо її як стійкий асиметричний баланс сил та інтегральну рівновагу свободи, що відображають стан позицій і статусів, потенціалів та ресурсів, інтересів і цінностей. З цього погляду політика являє собою «об'єктивну реальність» і «дійсність буття», виступаючи як реально існуюче «силове поле» та відносно автономна сфера суспільного життя, змістовною частиною якого є відносини «вплив — влада — вплив», а механізмом — активність суб'єктів політики з приводу влади, що проявляється насамперед через взаємодію індивідів і соціальних груп із політичними інститутами. З одного боку, поле політики — результат навмисної практики суб'єктів політики, з другого — воно має стосовно цих суб'єктів об'єктивну форму буття.

Слід зазначити, що розглядати політику лише як об'єктивне «силове поле» недостатньо, оскільки її «внутрішній» механізм становлять саме суб'єктивні установки, дії суб'єктів політики, а також суб'єктивоване функціонування і розвиток політичних інститутів, які залежать від рівня правової культури кожного із суб'єктів політики, адже рівень правової культури є показником активності суб'єктів права в політичній та правовій сферах.

Право і політика тісно взаємодіють між собою протягом усього існування цивілізації, регулюючи життєдіяльність суспільства. У різні історичні періоди відносини «право» і «політика» склалися по-різному. З одного боку, є очевидним безпосередній вплив політики на право, причому нерідко шляхом жорсткого політизування всієї правової сфери суспільства (зокрема і силовими методами), що призводило до колоніальних війн у XVII–XVIII ст. (зіткнення «цивілізації» і «варварства»), до знищення витворів мистецтва і діячів культури у 30-х роках XX ст. у Радянському Союзі й у 40-х роках XX ст. — у нацистській Німеччині, до «культурної революції» Мао Цзедуна в Китаї, до ідеологізації культурної сфери суспільства в соціалістичних країнах за часів «холодної війни» тощо.

Аристотель визначав політику як мистецтво управління державою. Демокрит вважав таке мистецтво найвищим з усіх мистецтв. У XIX ст. ці ідеї були розвинуті М. Вебером, В. Гумбольдтом, К. Марксом, Ф. Енгельсом та іншими ученими. Сучасні науковці, спираючись на мислителів минулого (Ж.-Ж. Руссо, Т. Гоббса, Дж. Локка, Ш.-М. Монтеск'є та ін.), наголошують, що політика — це також мистецтво можливого, мистецтво компромісів, мистецтво узгодження бажаного й об'єктивно досягнутого, вміння враховувати виклики життя. За межами можливого починається волюнтаризм, суб'єктивізм, а нерідко й авантюризм [2, с. 237–239].

Політика структурно включає різні політичні інститути, чинники і процеси. Механізми правління у межах різних державно-правових систем, ставлення людей до інститутів влади, механізми забезпечення єдності й функціонування політичної системи, необхідні для утвердження і збереження порядку і реалізації інших життєво важливих цілей [3, с. 360–368]. Однією з основоположних категорій політичного світу, що забезпечують його універсальність у тій чи іншій країні, є закон. Як зазначає Б. Вишеславцев, «закон є першою субстанцією влади. Усі великі володарі й царі були передусім законодавцями (Соломон, Наполеон та ін.). У законі й засобами закону влада суттєво змінюється, вона перестає бути сваволею і стає загальнообов'язковою нормою» [4, с. 263].

Упродовж існування ідеї законності у людей склалося певне сприйняття закону і всього, що з ним пов'язано. Його наявність чи відсутність і сьогодні є ознакою ефективності, взаємодії людей у будь-якому суспільстві. Наявність різних законодавчих актів у державі дає змогу скласти уявлення про рівень розвитку в ньому культури політичного і правового. Чим краще народ розуміє і приймає ці закони, тим частіше бере участь у їх реалізації, тим чіткіше вони відображають потреби й інтереси всіх громадян, тим вищий рівень політичної і правової культури всього суспільства в цілому.

Для успішного функціонування будь-якої демократичної держави необхідно, щоб усі положення, затверджені в основному законі й сприйняті усім суспільством, успішно реалізувалися на практиці, а не тільки документально закріплювалися. Політична практика повинна відповідати тому, що приписує закон, а це стає можливим лише за умови розвитку політичної і правової культури членів суспільства.

Влада — найбільш цінна і бажана «здобич» різних революцій і рухів. При цьому боротьба за утримання державної влади буває не менш гострою, а інколи і більш жорсткою, ніж боротьба за її завоювання. Тому теорія політики — це значною мірою теорія державності. Держава — ядро, нервовий вузол усієї політики [5, с. 34–54].

Політика — складне, багатопланове і багатоаспектне явище, змістовна категорія. Є багато видів і різновидів політики: внутрішня і зовнішня, соціальна, національна, економічна, науково-технічна, культурна, фінансова, військова, кадрова, екологічна, правова тощо. У повсякденному житті говорять про «велику» і «малу» політику, публічну і закулісну («підкилимну», апаратну тощо).

У змістовному сенсі вона може бути прогресивною і регресивною, об'єктивно зумовленою і волюнтаристською, яка відповідає потребам суспільного розвитку і суперечить їм. Історія знає чимало прикладів глибоко помилкової політики — свавільної, реакційної, авантюрної, антинародної, яка призводила до людських жертв і страждань людей. Давно відомо, що помилка в політиці — жакхливіше злочину, тому що її наслідки можуть бути величезні й незворотні, причому для мільйонів людей.

Політика органічно вплетена в усе суспільне, у тому числі й правове життя. Ніхто не може сховатися від політичних настроїв, запобігти впливу політичних пристрастей. Кожний є прямим чи опосередкованим суб'єктом політики, носієм політичної свідомості. Беручи участь у виборах, громадянин тим самим бере участь у політиці, тому що він формує владу — від місцевої до центральної [6, с. 77–79].

Ступінь політизації суспільства залежить від багатьох обставин, але найбільшої напруженості вона досягає в перехідні періоди, коли проходить перебудова конкретного устрою життя — зміна соціального устрою, типів влади, форм власності, характеру виробничих відносин; коли трансформується, перетворюється духовна та правова сфери [7, с. 149–157]. Саме такий етап і переживає Україна. Сама людина, як писав ще Аристотель, є істотою політичною, і водночас суспільною.

Суть політики багато в чому характеризують методи її здійснення, арсенал і природа яких вельми різні. Крім загальноприйнятих (нормальних, традиційних, притаманних «високому мистецтву»), в ній здавна використовувалися і такі прийоми, як лестощі, обман, інтриги, усунення суперників, застосування сили, правова демагогія тощо [8, с. 538–565].

Давно сказано: «Війна є продовженням політики, тільки іншими засобами». Широко відомі макіавеллівські постулати: «Для досягнення цілей всі засоби добрі»; «Мета виправдовує засоби»; чи більш пізні: «Переможців не судять» тощо [9, с. 301–304].

Вкрай негативними рисами сучасної української політики є війна компроматів, яка набула останнім часом непристойного, аморального характеру. Зведення рахунків, дискредитація опонентів, відсторонення їх з політичної арени, розчистка шляхів для «потрібних» людей, сварки, «підніжки», поширення чуток, підробки, боротьба за рейтинги, імідж, харизми, очки — все це стало звичайним явищем політичного життя наших днів, з'явилася й особлива професія — «політтехнолог».

Давно підмічено, що влада — це наркотик, а жага до влади — найсильніша. Ця жага запаморочує голову, підштовхує до необдуманих вчинків [10, с. 89, 17–18].

Особливо актуальними є сьогодні слова видатного російського філософа і практика І. Ільїна: «Історія знає багато авантюристів, мисливців і злочинців, які заволоділи державною владою і зловживають нею. Треба бути зовсім сліпим, наївним, щоб прирівнювати ці злочинні

справи до того, що ми називаємо Політикою... Політика дає людині владу, але не для зловживання і не для свавілля; “брудна” людина, яка зловживає своєю владою, є злочинцем перед народом... Немає нічого жалюгіднішого, ніж безсовісний і безвідповідальний політик... Це боягуз за своєю суттю, який не може мати політичного успіху. І немає нічого більш небезпечнішого і шкідливого, як політик, що не має серця. Навколо його імені може здійнятися шум, який злодії сприйматимуть за “славу”. Навколо нього може проливатися кров; від нього може виникнути катастрофічна біда і страждання; але історичний шлях він не знайде для свого народу» [11].

Але, звісно, з’являються на політичній арені й видатні лідери, які мають такі якості, як мудрість, скромність, державний розум, виваженість при прийнятті рішення, служіння загальному благу, народу, вітчизні. Такі особистості здатні суттєво позитивно вплинути на хід історії. Справжній політик, на відміну від політикана, бореться за владу не для того, щоб насолодитися нею, а для того, щоб за її допомогою вирішити суспільно важливі завдання [12, с. 3].

Важливими є моральні аспекти політики, що у наш час набувають першочергового значення, активно обговорюються в пресі, науковій літературі. Дедалі частіше постає питання: чи можуть співіснувати загальні поняття моральності й політики, чи не є ці категорії взаємовиключними? В ідеалі вони не повинні суперечити, проте на практиці спостерігається інше. «Брудні методи» в політичній діяльності стали звичайною справою (у виборчих кампаніях; у боротьбі за владу, посади) [13, с. 15–27].

Непомірно зросла роль «четвертої влади» — преси, яка нерідко є сильнішою за іншу владу. Вона часто стимулює війну компроматів, дискредитує «ворогів», формує позитивну чи негативну «суспільну думку» про будь-який факт, «розкручує» образ тих чи інших осіб, впливає на політиків, державних діячів, загальну атмосферу в країні. Допускаються й явні зловживання свободою слова, друку, вихід за рамки моралі. При цьому ця сфера відносин також вражена корупцією. Значного поширення набули ідеологічне хамелеонство, мімікрія. Як зазначають учені, політика — далеко не найчистіша сфера відносин між людьми [14, с. 6]. Тож хотілося б зацитувати І. Ільїна: «Нормальна правосвідомість є вольовий стан душі, активна і творча; вона шукає в житті вільного, вірного і справедливого права і спонукає людину вести боротьбу за його знаходження і здійснення» [15, с. 363–364].

Сучасна політико-правова ситуація в Україні — складна і суперечлива. Основні її риси — нестабільність, клановість, криміногенність. Така реальність сьогодення, такий характер сучасної політики.

Політика, культура, право, урешті-решт, відображають співвідношення і розвиток правової та політичної систем у суспільстві, їх дієвість та ефективність.

Політична система безпосередньо взаємодіє з правовою системою, оскільки політичні та правові інститути належать одночасно до двох систем. Так, парламент як орган політичної влади не може не враховувати елементи правової системи, системи права, системи джерел права.

Політична і правова системи взаємодіють, оскільки така взаємодія забезпечує політичну стабільність, зміцнення правопорядку, його підтримання політико-правовими засобами.

Правова система покликана забезпечити стабільність і динаміку розвитку політичної системи, політичного устрою, що набуває конституційного закріплення механізму дії політичної системи (поділ влади, політичний плюралізм, статус партій, виборче право тощо), реалізацію і захист прав і свобод людини і громадянина, оптимальну єдність політичної і правової культури суспільства та його членів. Право легітимізує політичні реалії і діяльність органів державної влади. У законодавчих актах набуває вираження політична воля народу, принцип свободи і справедливості, визначаються права, що здійснюються соціальними групами, партіями, націями, класами, індивідами, а процес їх реалізації, відповідно, набуває політичного характеру [16, с. 8–9].

Якщо політика спотворює принципи свободи і справедливості, то вона суперечить праву і набуває форми сваволі та беззаконня.

Політична система опосередковує інтереси людей, які стають правовими тільки тією мірою, якою вони закріплені в системі загальнообов'язкових норм, що охороняються державою. Правова система засобами законодавства забезпечує зв'язок між суспільством і його політичною системою, акумулює волю суспільства, всіх його політичних сил, інтегрує суспільство, сприяє закріпленню інститутів політичної системи в Конституції та інших законодавчих актах, встановлює правові форми організації, функціонування і зміни державної влади, способи і методи реалізації політичних відносин. У свою чергу, політичні інститути і процеси у своїй сукупності створюють необхідні умови для функціонування правової системи, правотворчої і правореалізаційної діяльності [17, с. 74–100].

Оцінюючи співвідношення політичних і правових норм, роль останніх у функціонуванні й розвитку політичної системи сучасності, слід наголосити, що нині провідною тенденцією є помітна політизація норм права. Вчені вважають, що сучасне право стає дедалі прагматичнішим і більш політичним [18, с. 13]. Одночасно відбувається поширення сфери правового впливу на політичну систему і зростання ролі права у світі загалом.

Проте деякі вчені наголошують на обмеженості правового регулювання сфери політики внаслідок декількох причин. Одна з них пов'язана з принциповою неможливістю унормувати за допомогою юридичних норм величезну кількість динамічних і суперечливих політико-владних процесів і відносин. Друга причина — існування у політичній сфері різних точок зору, передбачень, угод між політичними секторами, різних складових соціально-правового досвіду [19, с. 308–309].

Значна роль у подоланні політичної нестабільності належить правовим інститутам і всій правовій системі.

Законодавчі установи можуть стати інструментом якнайповнішого врахування настроїв та інтересів громадян, що, у свою чергу, унеможливило б застосування репресивних методів для придушення масового невдоволення владою (досвід Іспанії, Греції, низки країн Латинської Америки).

Відтак ефективність політичної системи не в останню чергу забезпечується узгодженістю дій усіх складових цієї системи, що, у свою чергу, досягається за допомогою правових засобів, а також, безумовно, пов'язано з державною політикою, адже правова політика — особлива форма вираження державної політики. Взаємодія та взаємовплив права та політики яскраво відображенні в такому явищі соціальної дійсності, як правова політика.

Правова політика — один із видів політики як родового інтеграційного поняття. Тому не можна пояснити суть правової політики, не знаючи, що таке політика взагалі. Інакше кажучи, будь-яке визначення права, правової культури не повинно суперечити уявленням про політику в її традиційному розумінні.

Правова політика є особливою формою вираження державної політики, засобом юридичної легітимності, закріплення та здійснення політичного курсу країни, волі її офіційних лідерів і владних структур. Цей різновид політики відображається передусім у законах, конституціях, кодексах, інших нормативно-правових актах, спрямованих на охорону та захист певного суспільного устрою, розвиток та вдосконалення суспільних відносин.

Виходячи з зазначеного, автор вважає за доцільне дослідити спочатку саме державну політику як родове інтеграційне поняття політики взагалі.

Державна політика в будь-якій організації суспільства (в будь-якій державі) відіграє надзвичайно важливу роль. Саме державна політика покликана виявляти проблеми, які назріли в тому чи іншому суспільстві, аналізувати їх, встановлювати причини виникнення та за допомогою притаманних державному управлінню засобів їх вирішувати. Для таких завдань державна політика має відповідні правові важелі, щоб здійснювати вплив на суспільні процеси, основним з яких є прийняття відповідних державно-політичних рішень.

На сьогодні у науковій літературі немає загальноприйнятого визначення терміна «державна політика». Проте це не перешкоджає її вивченню, оскільки предметом вивчення політики є переважно інші сфери суспільного життя.

Наукова література з правознавства та політичної науки подає цілу низку визначень державної політики, але в більшості з них наголошується на її цілях та напрямках. Наприклад, політика владна (державна) — це цілеспрямований комплекс заходів, що розробляється, ухвалюється і здійснюється органами влади відповідно до норм, структурних і функціональних особливостей їхньої діяльності [20, с. 568–569]. В. Тертичка визначає державну політику як «вибір державними інституціями між діяльністю та бездіяльністю щодо розв’язання суспільних проблем» [21, с. 7]. Як у першому, так і в другому випадках автори наголошують тільки на формах здійснення державної політики (діяльність або утримання від певних дій), та на завданнях (розв’язання суспільних проблем). Зрозуміло, що подібні визначення не претендують на універсальність та й неповною мірою розкривають суттєві ознаки державної політики.

Розвиток українського суспільства на шляху демократичних перетворень ставить перед державою завдання — сформуванню та втілити в життя «нову» правову політику, яка б за формою і змістом принципово відрізнялася б від колишньої, також названої правовою, але з розпливчастою змістовною характеристикою, і не мала свого достатньою мірою обґрунтованого статусу в суспільстві. На нашу думку, правову політику передусім слід розглядати як політику, що здійснюється на основі права та на виконання закону.

Список використаних джерел

1. *Юрій Ф. О.* Основи політології : навч. посіб. / Ф. О. Юрій. — К. : Кондор, 2005. — 340 с.
2. *Проблемы общей теории права и государства: учебник* / под общ. ред. В. С. Нерсисянца. — М. : Изд. группа «Норма—Инфра—М», 2002. — 832 с.
3. *Тищенко Ю. А.* Влада бога та влада кесаря: до проблеми легітимності влади / Ю. А. Тищенко // *Метаморфози свободи: спадщина Бердяєва у сучасному дискурсі (до 125-річчя від дня народження М. О. Бердяєва)* // Український часопис російської філософії. Вісник Товариства російської філософії при Українському філософському фонді. — К. : ПАРАПАН, 2003. — Вип. 1. — С. 360–368.
4. *Вышеславцев Б. П.* Этика преображенного Эроса. Проблемы Закона и Благодати / Б. П. Вышеславцев. — М. : Республика, 1994. — 368 с.
5. *Авакьян С. А.* Политические отношения и конституционное регулирование в России: проблемы и перспективы / С. А. Авакьян // Журнал российского права. — 2003. — № 11. — С. 34–54.
6. *Демидов А. И.* Мир политических ценностей / А. И. Демидов // Правоведение. — 1997. — № 4. — С. 77–79.
7. *Макуев Р. Х.* Теория государства и права : учебник / Р. Х. Макуев. — 3-е изд., измен. и доп. — М. : Норма : Инфра-М, 2010. — 640 с.
8. *Исаев И. А.* *Politica hermetica*: скрытые аспекты власти / И. А. Исаев. — 2-е изд., перераб. и доп. — М. : Юрист, 2003. — 575 с.
9. *Дорогоцінна енциклопедія геніальних афоризмів* / укладач О. В. Зав’язкін. — Донецьк : ТОВ «ВКФ «БАО», 2010. — 608 с.
10. *Барабаш Ю. Г.* Нариси з конституційного права / Ю. Г. Барабаш. — Х. : Право, 2012. — 160 с.
11. *Ильин И. А.* Путь к очевидности / И. А. Ильин. — М. : Республика, 1993. — 431 с.
12. *Литвин В.* Патріотизм на тріскачких фразах не виховуємо / В. Литвин // Віче. — 2011. — № 11 (296). — С. 3.
13. *Малько А. В.* Современная российская правовая политика и правовая жизнь / А. В. Малько // Правовая политика и правовая жизнь. — 2000. — № 1. — С. 15–27.
14. *Кресіна І. О.* Парламентські вибори в Україні: правові і політичні проблеми: монографія / І. О. Кресіна, Є. В. Перегуда. — К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2003. — 368 с.
15. *Ильин И. А.* Теория государства и права / И. А. Ильин ; под ред. В. А. Томсинова. — 2-е изд., доп. — М. : Зерцало, 2008. — 550 с.
16. *Конституційний процес: як розбудити «сплячу красуню»?* // Урядовий кур’єр. — 2011. — № 103. — 8 черв. — С. 8–9.
17. *Кафарський В. І.* Політичні партії України: конституційно-правове регулювання організації та діяльності : монографія / В. І. Кафарський. — К. : Логос, 2008. — 560 с.

18. Берман Г. Дж. Западная традиция права: эпоха формирования / Г. Дж. Берман. — М. : Наука, 1994. — 397 с.
19. Смоленский М. Б. Теория государства и права : учебник / М. Б. Смоленский. — М. : Изд.-торговая корпорация «Дашков и Ко», Академцентр, 2012. — 320 с.
20. Політична енциклопедія / редкол. : Ю. Левенець (голова), Ю. Шаповал (заст. голови) [та ін.]. — К. : Парламентське вид-во, 2012. — 808 с.
21. Тертичка В. Державна політика: аналіз та здійснення в Україні / В. Тертичка. — К. : Вид-во Со-ломії Павличко «Основи», 2002. — 750 с.

Котенко О. А. Взаємозв'язок права і політики в контексті сучасних демократичних перетворень

У статті розглядається роль та значення взаємозв'язку права і політики в контексті демократичних перетворень. Наголошується, що найбільше такий взаємозв'язок проявляється у категорії «правова політика». При цьому під правовою політикою автор розуміє особливу форму вираження державної політики, засіб юридичної легітимності, закріплення та здійснення політичного курсу країни, волі її офіційних лідерів і владних структур. Правова політика відображається передусім у конституціях, кодексах, законах, інших нормативно-правових актах, спрямованих на сторону та захист певного суспільного устрою, розвиток та вдосконалення суспільних відносин. На підставі здійсненого аналізу автор робить висновок, що правову політику слід розглядати як політику, що здійснюється на основі права та на виконання закону.

Ключові слова: право, політика, правова політика, державна політика, влада, правова система, закон.

Котенко О. А. Взаимосвязь права и политики в контексте современных демократических преобразований

В статье рассматривается роль и значение взаимосвязи права и политики в контексте демократических преобразований. Подчеркивается, что больше такая взаимосвязь проявляется в категории «правовая политика». При этом под правовой политикой автор понимает особую форму выражения государственной политики, средство юридической легитимности, закрепления и осуществления политического курса страны, воли ее официальных лидеров и властных структур. Правовая политика отражается прежде всего в конституциях, кодексах, законах, других нормативно-правовых актах, направленных на сторону и защиту определенного общественного строя, развитие и совершенствование общественных отношений. На основании проведенного анализа автор делает вывод, что правовую политику следует рассматривать как политику, проводимую на основе права и во исполнение закона.

Ключевые слова: право, политика, правовая политика, государственная политика, власть, правовая система, закон.

Kotenko O. The relationship of law and politics in the context of modern democratic reform

The article discusses the role and significance of the relationship of law and politics in the context of democratic reforms. Emphasizes that this relationship is more evident in the category of «legal policy». Thus, under the legal policy of the author understands the particular form of expression of public policy, means legal legitimacy and consolidate the implementation of the political course of the country, will its official leaders and authorities. Legal policy is reflected primarily in the constitutions, codes, laws and other legal acts aimed at the side and the protection of certain social system, the development and improvement of social relations. Based on this analysis the author concludes that legal policy should be regarded as the policies pursued on the basis of law and pursuant to the law.

Key words: law, politics, legal policy, public policy, the government, the legal system, law.